

Programma ambitie 4:
Zo veel mogelijk zelf oplossen

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Ambitie en thema's.....	4
3. Huidige stand van zaken en lopende initiatieven	6
4. Het programma	9
5. Maatschappelijke impact (meten is weten)	13
6. De programma-/projectorganisatie.....	15
7. Meerjarenplanning	17
8. Middelen	18
9. Randvoorwaarden en risico's	19

1. Inleiding

De komende jaren staat het Sociaal Domein voor een aantal complexe vraagstukken die een integrale en gezamenlijke aanpak vereisen. Om deze uitdagingen effectief het hoofd te bieden, is kennis, expertise en capaciteit van diverse partners binnen en buiten het Sociaal Domein noodzakelijk. Geen enkele partij of gemeente kan deze opgave alleen realiseren.

In de Regiovisie Sociaal Domein Kop van Noord-Holland 2024-2029 zijn de uitdagingen omgezet naar acht ambities. Deze ambities zijn in samenwerking met een brede vertegenwoordiging van maatschappelijke partners opgesteld en kunnen daardoor rekenen op breed draagvlak binnen de regio.

De Regiovisie is gelaagd opgebouwd: allereerst wordt ingezet op het versterken van een solide basis voor alle inwoners (ambitie één en twee). Wanneer deze basis onder druk komt te staan, ligt de focus op het ondersteunen van inwoners bij het zelf, en/of samen met personen uit de directe omgeving, vinden van oplossingen (ambitie drie en vier). We zijn hierbij gericht op het creëren en behouden van een veilige en gezonde leefomgeving in alle levensfasen (ambitie vijf), die altijd van goede kwaliteit is (ambitie zes). Tot slot wordt gezorgd voor de juiste randvoorwaarden om deze ambities mogelijk te maken (ambitie zeven en acht).

Van september 2024 tot april 2025 zijn door de Sociaal Domein partners, onder regie van de regiogemeenten de eerste zes ambities vertaald in programma's. In de programma's zijn doelstellingen geformuleerd, concrete projecten benoemt en weggezet in een planning. Hierbij is aansluiting gezocht en gelegd met bestaande initiatieven en projecten in de regio (onder andere IZA-transformatieplannen en de hervormingsagenda Jeugd).

Beperkt beschikbare ambtelijke capaciteit heeft ertoe geleid dat er voor de ambities zeven en acht nog geen programma's zijn opgesteld. Verwacht wordt dat deze in het najaar van 2025 beschikbaar komen. Wel is er voor de randvoorwaarde 'Toegang en lokale teams' een programma opgesteld.

De zeven programma's vormen tezamen het Programmaplan Regiovisie Sociaal Domein 2024-2029. De projecten die in de programma's zijn opgenomen worden de komende jaren op regionaal niveau in de Kop van Noord-Holland uitgevoerd.

Dit document bevat het programmaplan voor ambitie 4: **Zo veel mogelijk zelf oplossen.**

2. Ambitie en thema's

Zo veel mogelijk zelf oplossen: we streven ernaar dat onze inwoners zo veel mogelijk zelf oplossingen zoeken voor problemen, klachten en tegenslagen en hierbij gebruik maken van personen uit hun directe omgeving.

Klachten, tegenslagen en moeilijke perioden zijn onderdeel van het leven; iedereen ervaart ze weleens. Meestal zijn mensen zelf in staat om de draad weer op te pakken. Soms is het nodig om steun te zoeken. Deze ambitie ondersteunt het vermogen van inwoners om, met behulp van personen uit hun directe omgeving, eigen oplossingen te vinden waardoor ze veerkrachtiger worden in het omgaan met toekomstige uitdagingen. De visie van Positieve Gezondheid vormt hiervoor de basis.

Bij deze ambitie werken we vanuit twee thema's. De twee thema's hangen nauw samen en versterken elkaar. De twee thema's:

1. Versterken van het eigen netwerk
2. Collectieve oplossingen

Hieronder lichten we de thema's kort toe:

Thema 1: Versterken van het eigen netwerk

Als inwoners problemen, klachten of tegenslagen niet zelf kunnen oplossen, stimuleren en ondersteunen we hen bij het vinden van steun bij personen uit hun directe omgeving (familie, vrienden, buurtgenoten en collega's). Dit helpt niet alleen bij het oplossen van het huidige probleem maar versterkt ook hun netwerk dat bij toekomstige uitdagingen opnieuw kan worden aangewend.

Het opbouwen en onderhouden van een sterk eigen netwerk is niet alleen van belang omdat het inwoners helpt om op eigen kracht met uitdagingen om te kunnen gaan, maar ook omdat dit zorgt voor verbondenheid en bijdraagt aan het gevoel van veiligheid. Een stevig netwerk biedt emotionele steun en praktische ondersteuning waarmee het vertrouwen in het eigen vermogen groeit. In een tijd waarin er een toenemende schaarste is aan professioneel zorgpersoneel, is het nog belangrijker om te investeren in een sterk eigen netwerk en daarmee de zelfredzaamheid en veerkracht van inwoners.

Concreet hebben we voor dit thema de volgende doelstelling geformuleerd: *Inwoners kunnen veerkrachtig omgaan met tegenslagen, voeren zelf regie bij het werken aan oplossingen en maken hierbij gebruik van (belangrijke) personen uit hun omgeving.*

Thema 2: Collectieve oplossingen

Wij faciliteren en ondersteunen het samenbrengen van inwoners met vergelijkbare problemen om gezamenlijk oplossingen te vinden. Het delen van ervaringen delen en elkaar ondersteunen helpt probleemescalatie en vergelijkbare problemen in de toekomst te voorkomen.

Naast het praktisch en efficiënt organiseren van ondersteuning, dragen collectieve oplossingen bij aan het versterken van het eigen netwerk en de zelfredzaamheid van inwoners. Wanneer mensen in groepen werken aan hun gezondheid, kan er emotionele steun gevonden worden bij anderen inwoners die dezelfde uitdagingen ervaren. Dit bevordert het gevoel van gemeenschap en vermindert het gevoel van 'er alleen voor staan'. Door gezamenlijk problemen aan te pakken, kunnen inwoners nieuwe perspectieven ontdekken, creatievere oplossingen vinden en zich gesteund voelen door een netwerk van gelijkgestemden.

Concreet hebben we voor dit thema de volgende doelstelling geformuleerd: *Inwoners met vergelijkbare vragen ontvangen, wanneer dit bijdraagt aan een betere kwaliteit van hulp en een sterker sociaal netwerk, ondersteuning in groepen.*

3. Huidige stand van zaken en lopende initiatieven

We zijn in onze regio ambitieus. We willen de ondersteuning en voorzieningen voor onze inwoners verder versterken. We bouwen voort op een sterke basis. De afgelopen jaren is er met waardevolle initiatieven en goed lopende voorzieningen als resultaat al veel bereikt. Tegelijkertijd blijven we kritisch kijken naar wat aanvullend nodig is, welke ontwikkelingen een verdere doorontwikkeling vragen en welke succesvolle aanpakken breder in de regio inzetbaar zijn. Daarnaast vragen landelijke en (boven)regionale opgaven veel van onze regio.

Per ambitie zijn lopende programma's en projecten geïnventariseerd en kritisch beoordeeld. We hebben geanalyseerd wat er nodig is om de per thema van een ambitie gestelde doelstellingen te behalen. Geconstateerd is dat er:

- *Overlap is tussen projecten:* Verschillende initiatieven richten zich op vergelijkbare doelgroepen of problematieken. Door deze te bundelen, kunnen ze effectiever en efficiënter worden ingezet.
- *Doorontwikkelingskansen zijn:* Sommige projecten hebben potentie om verder te worden opgeschaald of aangepast om een bredere impact te realiseren.
- *Gebrek aan regionale dekking is:* Bepaalde initiatieven zijn waardevol maar nog niet in de hele regio beschikbaar. Uitbreiding kan bijdragen aan een meer inclusieve en gelijkwaardige ondersteuning.
- *Leemtes zijn in het aanbod:* Op sommige gebieden is er nog geen passend aanbod. Dit vraagt om de ontwikkeling van nieuwe interventies en samenwerkingsvormen.

Per thema geven we hieronder aan welke maatschappelijke en/of landelijke en/of regionale ontwikkelingen relevant zijn. Een aantal van de ontwikkelingen is voor alle thema's van toepassing.

Beleid zoals de Hervormingsagenda Jeugd, het Toekomstscenario Kind- en Gezin en het Integraal Zorgakkoord (IZA) stimuleren een preventieve aanpak en sluiten nauw aan op onze ambities. Specifiek voor deze ambitie vertaalt zich dit onder andere in de Regionale Onderwijs- en Zorgagenda en het programma Voortijdig Schoolverlaten (VSV), die gericht zijn op een inclusieve onderwijsomgeving en het voorkomen van uitval. Deze landelijke en regionale ontwikkelingen vormen de kaders waarbinnen wij onze aanpak verder concretiseren. Door onze lokale initiatieven hierop af te stemmen en te versterken, creëren we een samenhangend en toekomstbestendig sociaal domein in de Kop van Noord-Holland.

Het gezond en actief leven akkoord (GALA)

De Vereniging Nederlands Gemeenten (VNG), de Gemeentelijke Gezondheidsdiensten (GGD 'en) en Geneeskundige Hulpverleningsorganisaties in de Regio (GHOR), zorgverzekeraars en het ministerie van VWS hebben in dit akkoord afgesproken dat we in 2040 een gezonde generatie hebben met weerbare gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Het accent moet gelegd worden op gezondheid en preventie en minder op ziekte en zorg. Gemeenten hebben geld ter beschikking gekregen om de komende jaren te werken aan doelen uit het GALA.

Integraal Zorgakkoord (IZA)

Het IZA is bedoeld om de zorg voor iedereen toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar te houden. Met het IZA is gekozen voor een breder perspectief op de transformatie van zorg. Positieve gezondheid, sterke gemeenschappen, veerkracht en zelfregie spelen daarin een belangrijke rol. De gemeenten vormen een onmisbare schakel in de beoogde transformatie. Dit bredere perspectief vanuit het IZA moet ook zijn vertaling krijgen in een inhoudelijke aanpak van gemeenten de komende jaren. In lijn met deze doelstellingen heeft de Kop van

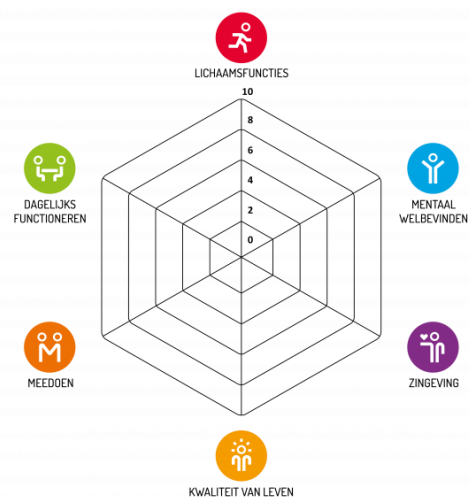
Noord-Holland, samen met de regio West-Friesland en de regio Alkmaar een gezamenlijk transformatieplan ingediend. Dit plan wordt in de periode 2024-2027 uitgevoerd en sluit aan bij de ambities uit de Regiovisie sociaal Domein van de Kop van Noord-Holland.

Hieronder wordt per thema beknopt beschreven welke maatschappelijke, landelijke en regionale ontwikkelingen relevant zijn en waar de focus op moet komen te leggen om de doelstellingen te behalen. Deze inzichten zijn bij en met de Sociaal Domein partners opgehaald.

Thema 1: Versterken van het eigen netwerk

Zoals hierboven omschreven wordt vanuit het IZA ingezet op het breed verspreiden van het gedachtengoed van Positieve gezondheid. Het gedachtengoed van Positieve Gezondheid sluit nauw aan bij onze ambitie om inwoners zoveel mogelijk zelf oplossingen te laten vinden. Hierbij ligt nadruk op het vermogen van mensen om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen om te gaan, waarbij zij zoveel mogelijk eigen regie voeren. Het stimuleren van zelfredzaamheid en het gebruikmaken van het eigen netwerk draagt bij aan het vergroten van veerkracht en een sterker gevoel van autonomie en voldoening.

Dit vraagt van gemeenten, zorgverleners en welzijnsorganisaties een cultuuromslag, waarbij inwoners gezien worden als actieve deelnemers die zelf kunnen bijdragen aan oplossingen. Organisaties spelen hierin een ondersteunende rol door inwoners te begeleiden bij het vinden van passende hulpbronnen binnen hun netwerk. Een sterk sociaal netwerk is hierin essentieel: inwoners die elkaar ondersteunen, verminderen hun afhankelijkheid van externe hulp en versterken de gemeenschapszin. In de regio Kop van Noord-Holland wordt actief ingezet op de implementatie van dit gedachtengoed. Vanuit de middelen uit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) zijn trainers opgeleid die bestuurders, beleidsmedewerkers, wijkteammedewerkers en vrijwilligers kunnen trainen in het voeren van het "andere gesprek". Het IZA voorziet in de ontwikkeling van een bovenregionale online academie voor Positieve Gezondheid. Hiermee willen we de veerkracht en zelfredzaamheid van inwoners verder versterken door kennis en vaardigheden breed toegankelijk te maken.

Naast het breed verspreiden van het gedachtengoed rondom Positieve Gezondheid spelen ook ontmoetingsplekken in de wijk een centrale rol in het versterken van het eigen netwerk. Ze fungeren als centrale hubs waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten en ondersteunen, waardoor de sociale cohesie toeneemt. Deze plekken dragen onder andere bij aan sociale verbinding, zelfredzaamheid van inwoners, preventie en vroegtijdige signalering, inclusiviteit en participatie en zingeving, en kunnen vele vormen aannemen zoals een wijkcentrum, sportcomplex, of een groene ruimte. We onderschrijven hier het belang van dergelijke ontmoetingsplekken in het kader van deze ambitie. Voor het project dat gaat over het organiseren en versterken van deze ontmoetingsplekken wordt verwezen naar ambitie 3 'het huis van de Kop'.

Thema 2: Collectieve oplossingen

Als het gaat om het organiseren van collectieve oplossingen zijn er diverse partijen in de regio Kop van Noord-Holland die al een collectief aanbod hebben of bezig zijn met de ontwikkeling daarvan. Een goed voorbeeld hiervan is het programma 'valpreventie'. Daarnaast wordt ingezet op het gezamenlijk ondernemen van activiteiten, zoals wandelen,

boodschappen doen of koken, wat niet alleen de gezondheid bevordert maar ook sociale banden versterkt. Door dergelijke initiatieven te ondersteunen en verder uit te breiden, willen we voorkomen dat problemen escaleren en tegelijk het netwerk en de zelfredzaamheid van inwoners versterken.

Het gedachtengoed van Positieve Gezondheid (thema 1 van dit programma) en de laagdrempelige ontmoetingsplekken (thema 1 van het programma Voorkomen en vroegtijdig verhelpen van problemen) sluiten naadloos aan bij het thema collectieve oplossingen. In alle drie de gevallen wordt ingezet op het versterken van sociale verbanden en zelfredzaamheid. Positieve Gezondheid stimuleert inwoners om samen met anderen oplossingen te vinden voor uitdagingen, wat de basis vormt voor een collectieve aanpak. Ontmoetingsplekken bieden hiervoor een fysieke locatie waar inwoners met vergelijkbare problemen elkaar kunnen ontmoeten, ervaringen kunnen delen en collectief kunnen werken aan oplossingen. Dit vergroot niet alleen het netwerk van inwoners maar versterkt ook het gemeenschapsgevoel en vermindert de afhankelijkheid van individuele hulpverlening.

4. Het programma

In de zomer van 2024 is aan de Sociaal Domein partners gevraagd om, per ambitie van de Regiovisie, aan te geven of zij bij wilden dragen aan het opstellen van de programma's. Per ambitie is vervolgens een coalitie gevormd die onder regie van een programmamanager aan de slag is gegaan. Deze coalities hebben lopende programma's en projecten rond een ambitie geïnventariseerd en geanalyseerd. Wat gaat er goed? Waar liggen verbeterkansen? Waar zitten lacunes?

Daarna hebben de sociaal domein partners op basis van de analyse (ieder voor zich) projectvoorstellen aangeleverd. In de coalities zijn alle voorstellen vervolgens kritisch bekeken (onder andere op de impact voor inwoners en de haalbaarheid) en is gekomen tot een selectie van drie projecten die een plek hebben gekregen in dit programma. Niet alle voorgestelde projecten zijn dus opgenomen in het programma. Dit betekent niet dat deze projecten niet uitgevoerd kunnen worden, maar dat zij (op dit moment) buiten de scope van dit programma vallen. Jaarlijks wordt geëvalueerd wat de voortgang is ten aanzien van de doelstellingen en of het wenselijk of nodig is om nieuwe projecten te starten. Hiervoor wordt teruggegrepen naar het overzicht met kansrijke projecten zoals aangeleverd door de coalitiepartners.

Hieronder worden de twee geselecteerde projecten die we gaan uitvoeren om tot realisatie van de ambitie te komen toegelicht.

Project 4a: Jouw netwerk, Jouw kracht

Aanleiding

Er zijn in de regio meerdere lopende projecten die inwoners ondersteunen bij het ontwikkelen van een eigen (sociaal) netwerk. Voorbeelden hiervan zijn Community care, Voorzorgcirkels en Omzien naar Elkaar. Deze projecten dragen allen bij aan het versterken van het eigen netwerk met personen uit de directe omgeving, zoals familie, vrienden, buurtgenoten en collega's). Hierdoor zijn inwoners beter in staat om zelf problemen op te lossen en leren zij beter met uitdagingen omgaan.

Hoewel er dus verschillende projecten zijn die gaan over het versterken van dit netwerk, lijkt de communicatie als het gaat om het nut en de noodzaak van een sterk eigen netwerk achter te blijven. Dit heeft tot gevolg dat inwoners nog onvoldoende doordrongen zijn van het belang van het hebben van een dergelijk netwerk en dat zij minder snel geneigd zijn om personen uit de directe omgeving op te zoeken. Dit gaat zowel om het helpen van de ander als om het vragen om hulp. In een tijd waarin de vergrijzing toeneemt en personeel in het sociaal domein schaars is en, volgens prognoses, steeds schaarser gaat worden, is het belangrijk dat inwoners gestimuleerd worden om aan mensen uit hun directe omgeving hulp en ondersteuning te bieden. Net zo goed is het belangrijk dat inwoners die hulp en ondersteuning nodig hebben gestimuleerd worden om deze hulp en ondersteuning in hun directe omgeving te zoeken. Het onderdeel zijn van een netwerk zal in de toekomst van cruciaal belang zijn. Daarnaast wordt ondersteuning door naasten, volgens onderzoek, als meer passend gewaardeerd als ondersteuning vanuit de Wmo.

De Sociaal Domein partners zijn het erover eens dat het versterken van het eigen netwerk cruciaal is om de uitdagingen in de toekomst het hoofd te kunnen bieden. Betere communicatie en een gezonde stimulans voor inwoners om het netwerk te versterken is hierbij van groot belang.

Doel

Het doel van 'Jouw netwerk, Jouw kracht' is dat inwoners weten dat zij, waar mogelijk en passend bij de vraag, de dagelijkse uitdagingen of problemen het beste kunnen oplossen met mensen uit hun directe omgeving/netwerk. Om dit te realiseren wordt een

communicatiecampagne opgezet waarin inwoners geïnformeerd worden over het belang van het hebben van een sterk eigen netwerk en hoe deze te realiseren, mede op basis van de al bestaande projecten in dit kader.

Met dit project wordt bijgedragen aan de doelstelling *'Inwoners kunnen veerkrachtig omgaan met tegenslagen, voeren zelf regie bij het werken aan oplossingen en maken hierbij gebruik van (belangrijke) personen uit hun omgeving.*

Stappenplan

Om het doel te bereiken worden de volgende stappen gezet:

1. Inventariseren van de informatiebehoefte van inwoners als het gaat om het kunnen versterken van het eigen netwerk. Inventariseren van (succesvolle) communicatiecampagnes die gericht waren op het versterken van het eigen netwerk. Het analyseren van de verzamelde informatie.
2. Het opstellen van een communicatieplan gericht op het versterken van het eigen netwerk van inwoners.
3. Opstarten van een pilot waarin in een aantal wijken/woonkernen de communicatiecampagne wordt uitgetoetst.
4. Evalueren van de pilot.
5. Het opstellen van een implementatieplan
6. Besluitvorming vanuit de regiogemeenten over de campagne
7. Het regio breed uitrollen van de campagne.

Aandachtspunten

- Communicatie rondom het belang van het hebben van een sterk eigen netwerk vraagt om het creëren van draagvlak en intrinsieke motivatie bij inwoners. Hiervoor is niet alleen een mooie communicatiecampagne nodig maar ook kennis van gedragsdeskundigen die kan bijdragen aan deze intrinsieke motivatie (psychologische gedragsbeïnvloeding).
- Het creëren van een sterk netwerk vraagt ook van inwoners dat zij zich ervan bewust zijn dat zij bijdragen aan het netwerk van een ander. Hier dient aandacht voor te zijn in de communicatie
- In de uitvoering van de communicatie is verbinding nodig met de communicatie die plaatsvindt rond andere programma's die er in het kader van de Regiovisie worden uitgevoerd. Het is denkbaar dat verschillende communicatie onderwerpen onder worden gebracht in hetzelfde project.

Benodigde kennis en kunde

Voor dit project is de inzet van kennis en kunde van veel sociaal domein partners nodig: zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, gedragswetenschappers, vrijwilligersorganisaties, beleidsmedewerkers, communicatieadviseurs van gemeenten en de academie voor Positieve Gezondheid.

Tijdspad

Voor het uitvoeren van de stappen wordt uitgegaan van de volgende doorlooptijden. Het betreft hier een inschatting. In de praktijk geldt dat deze stappen ook gelijktijdig kunnen lopen.

Stap	Doorlooptijd
1. Inventarisatie van de informatiebehoefte en projecten	3 maanden
2. Opstellen communicatieplan	3 maanden
3. Opstarten pilot	6 maanden
4. Evalueren van de pilot	3 maanden
5. Opstellen implementatieplan	2 maanden

Stap	Doorlooptijd
6. Besluitvorming regiogemeenten	2 maanden
7. Implementatie in de regio	9 maanden

Project 4b: Collectief tenzij

Aanleiding

Collectief aanbod voor veelvoorkomende (hulp)vragen speelt een belangrijke rol in het toegankelijk, betaalbaar en duurzaam houden van de zorg. Ook in de kop van Noord-Holland lopen er al verschillende projecten in het kader van collectief aanbod. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de groepstrainingen die gemeente Texel organiseert in het kader van valpreventie. Daarnaast zijn er al ervaringen bij de Wmo en is Inluzio gestart met een collectief aanbod op voorzieningen voor jeugd. Wij definiëren hierbij collectief aanbod als alle zorg en ondersteuning die organisaties aan inwoners gezamenlijk aanbieden.

Hoewel er al veel verschillende goede voorbeelden van collectief aanbod zijn, is nog niet altijd duidelijk wat maakt dat collectief aanbod een succes is, en of het huidige aanbod dekkend is om alle veelvoorkomende vragen af te vangen. Een gebrek aan coördinatie kan leiden tot versnipperde initiatieven die elkaar overlappen of het ontbreken van zicht op ontbrekend aanbod. Hierdoor wordt hulp minder efficiënt en minder effectief ingezet.

Sociaal Domein partners zijn het erover eens dat het verstevigen van het regio brede collectieve aanbod wenselijk is. Zo kunnen meer mensen worden ondersteund en verbindingen worden gelegd.

Doel

Het project 'collectief tenzij' heeft als doel dat voor veelvoorkomende (ondersteunings)vragen een collectief aanbod beschikbaar is. Het uitgangspunt daarbij is dat hulp en ondersteuning in principe collectief wordt georganiseerd, tenzij er gegronde redenen zijn om te kiezen voor een individuele benadering.

Met dit project wordt bijgedragen aan de doelstelling 'Inwoners met vergelijkbare vragen ontvangen, wanneer dit bijdraagt aan een betere kwaliteit van hulp en een sterker sociaal netwerk, ondersteuning in groepen.'

Stappenplan

Om het doel te bereiken worden de volgende stappen gezet:

1. Inventarisatie van bestaand collectief aanbod in den lande (best practices), ervaringen van inwoners met het collectieve aanbod ophalen en de werkzame elementen van het collectieve aanbod in beeld krijgen.
2. Analyse van de verzamelde informatie het (landelijke) aanbod en veelvoorkomende problemen om hier aanbod op te ontwikkelen
3. Ontwikkeling van een concept normenkader voor collectieve aanbod en het opstellen van een plan over hoe het collectieve aanbod in de regio kan worden versterkt (aanvullen van ontbrekend collectief aanbod en versterken van bestaand aanbod).
4. Opstarten van een pilot voor het versterken van het collectieve aanbod in één of meerdere wijken/woonkernen
5. Evalueren en optimaliseren van het normenkader
6. Het opstellen van een implementatieplan.
7. Besluitvorming door de gemeenten m.b.t. het normenkader collectief werken
8. Implementatie van het collectief werken voor al het aanbod dat zich hiervoor leent.

Aandachtspunten

- Om het collectieve aanbod te versterken is het van belang dat professionals en vrijwilligers op de hoogte zijn van dit aanbod zodat zij de inwoner kunnen wijzen op het bestaan van dit aanbod.
- Het voorkomen van dubbelingen en organiseren van goed collectief aanbod valt of staat daarmee met de kennis van vrijwilligers en professionals van wat er beschikbaar is.

Benodigde kennis en kunde

Voor de uitvoering van dit project is kennis en kunde van de volgende partijen nodig: *medewerkers van de toegang, zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, beleidsmedewerkers, vrijwilligers en de GGD.*

Tijdspad

Voor het uitvoeren van de stappen wordt uitgegaan van de volgende doorlooptijden. Het betreft hier een inschatting. In de praktijk geldt dat deze stappen ook gelijktijdig kunnen lopen.

Stap	Doorlooptijd
1. Inventarisatie van het bestaande collectief aanbod en werkzame elementen	3 maanden
2. Analyse van de opgehaalde informatie	2 maanden
3. Ontwikkeling concept normenkader	2 maanden
4. Opstarten van een pilot	6 maanden
5. Evalueren en optimaliseren van het normenkader	2 maanden
6. Opstellen implementatieplan	2 maanden
7. Besluitvorming regiogemeenten	2 maanden
8. Implementatie van het collectief werken	12 maanden

5. Maatschappelijke impact (meten is weten)

Iedere dag spannen talloze mensen die actief zijn in het Sociaal Domein van de Kop van Noord-Holland zich in voor het welbevinden van anderen. Soms gericht op het verschaffen van informatie die ertoe bijdraagt dat mensen zich optimaal kunnen ontwikkelen, soms gaat het om intensieve ondersteuning en zorg.

We willen dat inwoners de best mogelijk preventie, ondersteuning en zorg krijgen. Tegelijkertijd zijn tijd, geld en mensen niet onbeperkt beschikbaar. Daarom stellen we onszelf de vragen: "Doen we het goed?" En "Doen we het goede?" Om op deze vragen antwoord te kunnen geven gaan we op twee manieren 'meten':

6. Doelmatigheid: cijfers en prestaties

Bij doelmatigheid kijken we naar de cijfermatige meetbaarheid. We maken daarbij niet alleen gebruik van data uit systemen van de gemeenten zelf, maar ook bijvoorbeeld van het CBS. Het gaat bij de doelmatigheid onder andere over middelen en geleverde diensten. We gaan in partnerschap prestatie indicatoren opstellen. Vervolgens gaan we data verzamelen die iets zeggen of we een gesteld doel behaald hebben of niet. Op basis van de verzamelde data kunnen we kiezen of we op eenzelfde weg verder willen gaan of dat we onze aanpak aanpassen.

Als het gaat om het realiseren van de ambities van de Regiovisie Sociaal Domein, zullen we gebruik maken van data die op regio/gemeente niveau beschikbaar zijn. Als de data uit deze bronnen niet specifiek genoeg zijn, zullen we data op programma/project/pilot niveau verzamelen. Of en hoe dat gebeurt, leggen we vast in de projectplannen.

6. Social Impact: ervaren inwoners een verandering?

Daar waar het bij doelmatigheid gaat over cijfers, gaat het bij social impact om verhalen van inwoners, over het al dan niet ervaren van een verandering. Merken zij verschil? Voelen zij zich beter geholpen of ondersteund?

Of de verandering die zij ervaren één op één de verdienste is van een project valt vaak niet te zeggen. Vele variabelen spelen hierbij een rol. Ook variabelen die niets met een project te maken hebben.

Bij het meten van de impact gaat het niet alleen om de verhalen van de inwoners en de veranderingen die zij ervaren, maar ook om het ophalen van de verhalen bij vrijwilligers en professionals.

De data die we gaan verzamelen bij inwoners, vrijwilligers en professionals gebruiken we vervolgens om onze plannen te verbeteren. Zo geven we samen vorm aan de leercyclus.

Bij het meten van de social impact werken de regiogemeenten nauw samen met onderzoekers en studenten van de opleiding Social Work van Hogeschool Inholland.

Bij het zichtbaar maken van de de social impact doen we drie dingen:

I. *Inwonersenquête:*

Om de impact van de Regiovisie Sociaal Domein Kop van Noord-Holland zichtbaar te maken hebben we per ambitie en de daaronder vallende thema's, doelstellingen geformuleerd. Vervolgens hebben we een lijst met vragen opgesteld. Deze vragen aan inwoners geven ons een beeld of onze inwoners een verandering hebben ervaren rond deze thema's. Jaarlijks zullen we de vragenlijst bij 1000 inwoners van de Kop van Noord-Holland afnemen.

II. *Focusgroepen met professionals en vrijwilligers:*

We verzamelen ervaringen van professionals en vrijwilligers over de effectiviteit van de programma's. Dit doen we eens per jaar in iedere gemeente van de regio.

III. *De Impact Tool Sociaal Domein en de impactbijeenkomsten*

De inwonersenquête en de focusgroepen vormen samen de 'Impact Tool Sociaal Domein KvNH'. Tijdens de, per programma, te organiseren impactbijeenkomst, worden de verzamelde data geïnterpreteerd: Wat betekenen de cijfers? Welke ontwikkelingen zien we? Wat werkt en wat kan beter?

Deelnemers aan de Impactbijeenkomsten zijn de Sociaal Domein partners en onderzoekers van Hogeschool Inholland, die na afloop een rapportage met bevindingen en aanbevelingen opstellen.

De leercyclus

De eerste meting zal plaats vinden in het najaar van 2025 en dient als nulmeting. Daarna herhalen we de cyclus jaarlijks. Deze werkwijze zorgt ervoor dat we continu leren, verbeteren en de impact van de programma's vergroten.

Activiteit	Wanneer	Uitvoering
Afnemen vragenlijst (>1000 inwoners)	Q3	Studenten, onderzoekers, professionals/vrijwilligers
Focusgroepen met professionals	Begin Q4	Onderzoekers Inholland
Data-analyse	Eind Q4	Onderzoekers Inholland
Impact leerbijeenkomst	Begin Q1	Sociaal Domein partners, onderzoekers
Rapportage impact en geleerde lessen	Begin Q1	Onderzoekers Inholland

6. De programma-/projectorganisatie

Het Programmaplan van de Regiovisie bevat negen programma's. Ieder programma bevat meerdere projecten. De samenhang tussen alle programma's en de projecten is groot en dus is een heldere programma-/projectstructuur nodig.

De kracht van de Regiovisie zit niet alleen in de inhoud van de programma's, maar ook in de wijze waarop de Regiovisie en deze inhoudelijke plannen tot stand zijn gekomen. De Regiovisie, de ambities en de programma's fungeren als vliegwiel voor het partnerschap dat we met elkaar vormgeven.

Bij dit partnerschap pakken we de uitdagingen vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid op. Binnen het partnerschap onderscheiden we verschillende rollen. De structuur van de programma-/projectorganisatie biedt duidelijkheid over de verschillende rollen, het eigenaarschap, de afstemming, besluitvorming en communicatie. We borgen hiermee de samenwerking, versnellen de uitvoering en vergroten de impact voor inwoners.

Binnen de projectorganisatie gelden een aantal belangrijke uitgangspunten:

- We ervaren een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de ambities van de Regiovisie;
- De projectorganisatie sluit zoveel mogelijk aan bij bestaande overlegstructuren;
- Taken en verantwoordelijkheden zijn helder belegd en er is sprake van effectieve en efficiënte besluitvorming;
- Voortgang, keuzes en resultaten worden periodiek en transparant gedeeld met alle betrokkenen (alle Sociaal Domein partners en gemeenten);
- We zijn alert op nieuwe ontwikkelingen in de regio en daarbuiten en spelen daar waar mogelijk op in;
- De projectorganisatie is ondersteunend en faciliterend aan de programma's.

Structuur

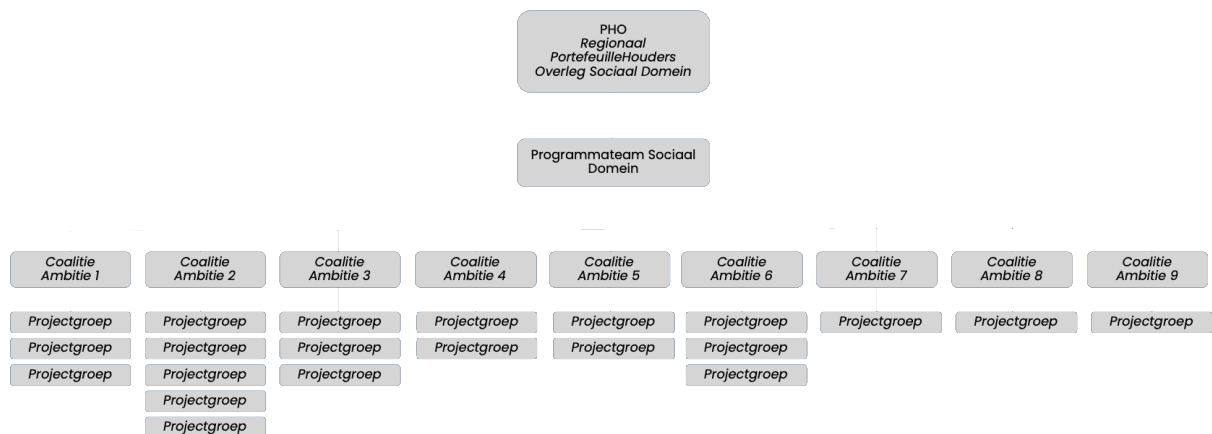
De uitvoering van de programma's is georganiseerd binnen de structuur van de Regiovisie. De ambities uit de Regiovisie zijn verdeeld over de wethouders die deel uitmaken van het regionaal portefeuillehouders overleg Sociaal Domein. Iedere wethouder is daarmee de 'eigenaar' van tenminste één ambitie. Voor iedere ambitie is één programma opgesteld. Aan ieder programma is een programmamanager gekoppeld. De programmamanagers vormen samen met de opgavemanager 'het Programmateam Sociaal Domein'. Deze samenwerking tussen de opgavemanager en de programmamanagers in het Programmateam Sociaal Domein is een regionale samenwerking binnen de KOP4.

Voor iedere ambitie (programma) is een coalitie gevormd. Iedere coalitie bestaat uit verschillende personen die werkzaam zijn bij de gemeenten en/of maatschappelijke organisaties met kennis, kunde en ervaring rondom één specifieke ambitie. De programmamanager is de voorzitter van de coalitie. De coalitie treedt op als klankbordgroep voor de projectgroepen.

Per ambitie is een aantal projecten benoemd. Op dit moment voorzien we dat we aan de slag willen met achttien projecten (niet allemaal tegelijk, zie planning). Per project verschilt het wat er nodig is voor de uitvoering. Voor projecten met meerdere organisaties is het denkbaar dat er voor de uitvoering een projectgroep wordt gevormd, maar mogelijk is dit niet voor elk project nodig. Naar verwachting vraagt de uitvoering van ambitie 1, 2, 3 en 6 om meerdere verschillende projectgroepen (meer dan twee). De projectgroep stelt per project een concreet projectplan op met acties, resultaten en een begroting, alvorens aan de slag gaan met de uitvoering.

De programmamanager houdt het integrale toezicht op de projecten die er in het kader van haar programma worden uitgevoerd. De samenstelling van de projectgroepen verschilt per project. Soms zal een projectgroep alleen uit ambtenaren bestaan en soms wordt een projectgroep gevormd door vrijwilligers en professionals van verschillende Sociaal Domein partners. Ook wordt per project beoordeeld of aanvullende inzet nodig is (bijvoorbeeld in de vorm van een projectleider of aanvullende expertise).

Onderstaande figuur is een visuele weergave van de verwachte structuur en projectgroepen per ambitie.

Eens per jaar zal een brede bijeenkomst worden georganiseerd voor alle betrokkenen (vrijwilligers, professionals en bestuurders). Deze bijeenkomst wordt georganiseerd met als doel:

- Betrokkenen met elkaar in verbinding te brengen;
- De voortgang te delen, signalen op te halen en successen te vieren;
- De gezamenlijke uitvoeringskracht te versterken;
- Uitkomsten van impactbijeenkomsten te delen (zie hoofdstuk 5).

Begin 2026 wordt geëvalueerd of de projectorganisatie passend is of dat aanpassingen gewenst zijn.

7. Meerjarenplanning

De uitvoering van de negen programma's binnen de Regiovisie Sociaal Domein vormen een omvangrijke en complexe opgave. Niet alle projecten kunnen tegelijk starten. Daarom is er een samenhangende meerjarenplanning opgesteld, waarbij rekening is gehouden met onderlinge afhankelijkheden, beschikbare capaciteit en middelen en de uitvoerbaarheid per stap.

Per programma is een realistische volgorde van starten vastgesteld, afgestemd op de bredere regionale planning. Daarbij is bewust gekozen voor een gefaseerde aanpak die ruimte laat voor leren, bijsturen en het benutten van kansen. Urgente vraagstukken en projecten die snel kunnen starten, hebben voorrang gekregen. Andere projecten starten later, bijvoorbeeld vanwege noodzakelijke voorbereiding, samenwerking of randvoorwaarden die eerst op orde moeten zijn.

De planning van de projecten is als bijlage aan dit programmaplan toegevoegd. De in de planning genoemde startdata zijn richtinggevend en onder andere afhankelijk van de voortgang van andere projecten, beleidsontwikkelingen of externe factoren.

8. Middelen

De uitvoering van de Regiovisie Sociaal Domein 2024-2029 vraagt, naast bestuurlijke en inhoudelijke afstemming, ook om een realistische inschatting van de benodigde inzet en middelen. Hoewel de ambities breed worden gedragen en het programma voortbouwt op bestaande kracht in de regio, geldt dat de uitvoering van de projecten in de praktijk om tijd, capaciteit en financiële middelen vraagt.

De benodigde inzet verschilt per project en is afhankelijk van een aantal factoren. Denk hierbij aan de omvang van het project, de complexiteit, de mate waarin aanvullende expertise of procesondersteuning nodig is en of een project aansluit bij bestaand beleid en reeds lopende activiteiten binnen het Sociaal Domein. In sommige gevallen kunnen de werkzaamheden binnen de bestaande capaciteit van ambtenaren en Sociaal Domeinpartners worden uitgevoerd. Voor andere projecten is echter aanvullende inzet of financiering noodzakelijk.

In situaties waarin de uitvoering niet binnen de reguliere werkzaamheden kan worden opgevangen, is het van belang om tijdig aanvullende ondersteuning te organiseren. Dit kan variëren van een tijdelijke vergoeding voor extra ureninzet van ambtenaren of beleidsadviseurs, tot het aanstellen van een projectleider of projectondersteuner, of het vrijmaken van budget voor ontwikkelkosten, communicatiecampagnes of de uitvoering van pilots. Ook kan gedacht worden aan de inzet van extern advies of de inkoop van innovatieve oplossingen.

Als we door de ooghalen kijken naar de verschillende projecten binnen dit programma, is het denkbaar dat in ieder geval de volgende extra ondersteuning voor projecten noodzakelijk is.

Project	Benodigde ondersteuning (indicatief)
4a. Jouw netwerk, jouw kracht	Inzet van communicatiemedewerker en budget voor een regionale communicatiecampagne.
4b. Collectief tenzij	Projectleider voor de inventarisatiefase; aanvullende inzet ambtenaren en Sociaal Domeinpartners voor de uitvoering.

Bij het vaststellen van de Regiovisie voor het Sociaal Domein in de Kop van Noord-Holland, is afgesproken dat er vanuit de begroting van de vier gemeenten geen extra middelen beschikbaar worden gesteld. Wanneer aannemelijk kan worden gemaakt dat kosten die ten behoeve van een innovatie nodig zijn, op een andere plek leiden tot een kostenbesparing, kan wel met middelen worden geschoven. Wanneer toch extra middelen nodig zijn, zal hiervoor gebruik moeten worden gemaakt van subsidiemogelijkheden.

In ieder op te stellen projectplan zal worden aangegeven waar een eventuele kostenbesparing plaats zal vinden, of er extra middelen nodig zijn, en of, en zo ja waar, subsidie aangevraagd dient te worden.

Bij het opstellen van ieder projectplan zal afstemming plaatsvinden met partijen die een rol gaan spelen in de uitvoering. Voor de gemeenten betekent dit dat, naast afstemming met mensen in de uitvoering en beleid, bijvoorbeeld ook afstemming plaats zal vinden met managers en financials. Hier zal worden getoetst of de benodigde middelen (inzet en geld) ook beschikbaar zijn. Met betrekking tot de inzet van ambtelijke capaciteit zal steeds een kwartaal voorafgaand aan de start van een project, aan de managers gevraagd worden of de benodigde capaciteit ook beschikbaar kan worden gesteld.

9. Randvoorwaarden en risico's

De uitvoering van de programma's vormen een grote uitdaging. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste randvoorwaarden en risico's beschreven die van invloed zijn op de uitvoering van de programma's. Per punt wordt een korte toelichting gegeven en is aangegeven hoe het risico kan worden gemanaged.

1. *Voldoende uitvoeringscapaciteit en expertise:*

De uitvoering van de programma's vraagt om inzet van zowel gemeentelijke medewerkers als van professionals van Sociaal Domein partners. De krapte op de arbeidsmarkt kan gevolgen hebben voor de doorlooptijd van een project en/of de kwaliteit van het op te leveren resultaat.

2. *Beschikbaarheid van het benodigde budget:*

Zoals omschreven in hoofdstuk 8 zijn middelen nodig voor het uitvoeren van de projecten. Het gaat daarbij vooral om de financiering van professionals. Zoals bij het vaststellen van de Regiovisie is afgesproken zal hiervoor geen beroep worden gedaan op extra middelen, maar zullen deze middelen gevonden moeten worden door aannemelijk te maken dat op andere onderdelen van het Sociaal Domein de uitgaven worden teruggedrongen, dan wel door het vinden van additionele middelen (IZA en andere subsidies).

3. *Heldere afspraken over rollen en verantwoordelijkheden:*

Afspraken over de inrichting van de programma-/projectorganisatie staan vermeld in hoofdstuk 6.

4. *Ambtelijke betrokkenheid en bestuurlijk draagvlak:*

De slagkracht van de Regiovisie is afhankelijk van ambtelijk en bestuurlijk draagvlak en verankering van de wil om samen te werken. Dit vraagt actieve betrokkenheid van beleidsadviseurs, teamleiders, managers én bestuurders. Als het gaat om de gemeentelijke samenwerking dan wordt op dit moment hard gewerkt aan de doorontwikkeling van de samenwerking tussen de vier gemeenten in de Kop van Noord-Holland.

5. *Ruimte voor leren en ontwikkelen:*

De regio is in transitie. Dit vraagt om flexibiliteit, ruimte om te experimenteren en periodiek evalueren van wat werkt. Programma's moeten indien nodig kunnen worden bijgesteld in planning en uitvoering. In hoofdstuk 5 van dit plan is de leercyclus die we willen doorlopen weergegeven.

6. *Betrokkenheid van inwoners en inzet van ervaringskennis:*

In (vrijwel) alle programma's staat het belang van de inwoner voorop. Het is daarom dat inwoners en ervaringsdeskundigen niet alleen actief betrokken zijn geweest bij het opstellen van de Regiovisie en de programma's, maar ook actief betrokken zullen worden bij de projecten, zodat de uitvoering aansluit bij hun werkelijkheid. Dit vraagt om structurele participatie, toegankelijke communicatie en outreachende samenwerking. Middels de inwonersenquête die we jaarlijks bij 1000 inwoners gaan houden, toetsen we of we de beoogde veranderingen ook waarmaken (zie hoofdstuk 5).

7. *Samenhang met andere opgaven en doorontwikkelingen:*

De Regiovisie staat niet op zichzelf. Gemeenten en partners werken tegelijkertijd aan andere domeinoverstijgende of sectorale opgaven. Het is belangrijk dat er goede afstemming is met andere programma's en dat er wordt geïnvesteerd in de bredere (doorontwikkeling) van het zorglandschap. De programmamanagers monitoren de ontwikkelingen binnen en buiten de regio en dragen er zorg voor dat programma's op elkaar aansluiten.